

מ"י 52361/01/18 - יצחק סויסה נגד משטרת ישראל - תחנת זבולון

בית משפט השלום בקריות

מ"י 52361-01-18 משטרת ישראל - תחנת זבולון נ' סויסה
תיק חיצוני: 28968/2018

לפני כבוד השופט מוחמד עלי
מבקש יצחק סויסה
נגד
משיבה משטרת ישראל - תחנת זבולון
החלטה

לפניי בקשת המבקש לפיצוי בגין מעצר שווא לפי סעיף 38 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: **חוק המעצרים**).

הרקע לבקשה

1. מחומר החקירה אשר הועבר לעיוני עולה כי ביום 18.1.2018, בשעת לילה, נעצר המבקש בחשד לביצוע עבירת שוד. כפי שעולה מחומר החקירה, החשוד במעשה נסע במטרונית בה נסעה באותה עת גם המתלוננת, וכאשר השניים ירדו מן המטרונית החשוד שדד את המתלוננת. עוברי אורח רדפו אחר החשוד במעשה ומצלמות אבטחה שהיו ממוקמות באזור תיעדו את החשוד, לכאורה. אדגיש כי בשים לב לכך שמדובר בתיק בו החקירה טרם מוצתה לא ראיתי להאריך והדברים מובאים בתמצית שבתמצית.

2. המבקש נעצר ביום 18.1.2018. בבסיס מעצרו זיהויו לכאורה כמי שביצע את השוד. ביום 19.1.2018 הורה בית המשפט על הארכת מעצרו של המבקש עד ליום 23.1.2018, לצורך ביצוע פעולות חקירה. במועד האמור האריך בית המשפט את מעצרו של המבקש בשנית עד ליום 25.1.2018, לצורך המשך ביצוע פעולות חקירה. המבקש היה עצור למשך כשבוע ולאחר מכן שוחרר.

3. בקשה זו שלפניי הוגשה בעקבות ההליך האמור.

טענות הצדדים

4. בבקשתו מיום 1.2.2018 טוען המבקש כי מעצרו היה שגוי וכי כבר ביום בו נעצר טען טענת אליבי שלא נבדקה על ידי המשטרה, ואשר בסופו של דבר התבררה כנכונה. נטען, שלו המשטרה הייתה בוחנת את טענת

עמוד 1

האליבי שטען ביום בו נעצר, לא הייתה מתבקשת הארכת מעצרו.

5. הדיון בבקשה נקבע ליום 26.3.2018 אך נוכח אי התייצבות המשיבה הדיון נדחה ליום 29.3.2018.

6. בדיון שנערך ביום 29.3.2018 אליו התייצבו הצדדים, הוסיף המבקש ופירט כי במועד ביצוע השוד הוא נכח במקום אחר, וכי הדבר נלמד הן מאיכון מכשיר הטלפון הנייד שלו, והן מצילומי אבטחה בהם נראה במקום אחר בעת ביצוע השוד. לטענתו, אם המשטרה הייתה בודקת את טענת האליבי שלו ביום מעצרו הוא לא היה נעצר לתקופה כה ארוכה. יודגש כי בטיעונו בעל פה המבקש לא חלק על כך שמעצרו הראשוני היה מוצדק, לדבריו היה על המשטרה לבצע פעולות חקירה לרבות בדיקת האליבי שלו, ולו הדבר היה נעשה באופן מיידי - החשד היה נופל והוא היה משתחרר.

7. נציג המשיבה הציג בפניי את חומר החקירה. הוא טען כי החקירה התנהלה באופן קפדני, וכי טענת האליבי שטען נבדקה לעומק ולבסוף לאחר בדיקתה שוחרר המבקש. עם זאת, נטען כי בעת ההחלטה על מעצרו של המבקש עמדו בפני המשטרה ראיות שחזקו באותה עת את החשד נגדו שכללו זיהוי המבקש.

דיון והכרעה

8. לאחר שעיינתי בחומר החקירה ובחנתי את טענות הצדדים החלטתי לדחות את הבקשה. נימוקי להלן.

9. כידוע, סמכותו של שוטר לעצור אדם מעוגנת בסעיף 23 לחוק המעצרים אשר קובע כדלקמן:
"(א) שוטר מוסמך לעצור אדם אם יש לו יסוד סביר לחשד שאותו אדם עבר עבירה בת מעצר והתקיים אחד מאלה: ... (3) יש לו יסוד סביר לחשש ששחרור החשוד או אי-מעצרו יביא לידי שיבוש הליכי משפט ובכלל זה העלמת רכוש, השפעה על עדים או פגיעה בראיות בדרך אחרת...". סעיף 27 לחוק המעצרים קובע הליך המחייב קצין ממונה בתחנה לברר האם יש הצדקה למעצר או שמא ניתן להסתפק בשחרור בערובה: **"... (ד) בא אדם לתחנת המשטרה או הובא אליה כשאינו עצור, ומצא הקצין הממונה שקיימת עילת מעצר לפי סעיף 13, רשאי הוא, לאחר שהסביר לחשוד את שיקוליו, לעצור אותו או להטיל עליו ערובה"**.

10. סמכותו של בית המשפט לפסוק הוצאות בגין מעצר מעוגנת בסעיף 38 לחוק המעצרים אשר קובע כדלקמן: **"(א) נעצר אדם ושחרר בלא שהוגש נגדו כתב אישום, ומצא בית המשפט שלא היה יסוד למעצר, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות פיצוי האדם, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לו פיצוי על מעצרו והוצאות הגנתו בסכום שיקבע בית המשפט"** [ההדגשות שלי - מ"ע].

11. עיינו הרואות כי סעיף 38 לחוק המעצרים כולל בחובו שתי עילות המאפשרות פסיקת פיצוי לאדם שנעצר ושחרר, וזאת כמובן רק כאשר החקירה לא הובילה להגשת כתב אישום: האחת, שלא היה יסוד סביר למעצר.

עילה זו כוללת בחובה גם את השאלה האם הייתה קיימת עילת מעצר; והשנייה, עילת "סל", שיוזרת במהותה, אשר נועדה להרחיב את שיקול הדעת של בית המשפט (השוו: ע"פ 7826/96 ריש נ' מדינת ישראל, פ"ד נא(1) 481 (1997); ע"פ 4466/98 דבש נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(3) 73 (2002) (להלן: עניין דבש)).

12. פרשנות המונח "יסוד סביר למעצר" נעשית בפסיקה בהתאמה למבחן החשד הסביר לביצוע חיפוש על אדם (ראו: ע"פ (מחוזי חיפה) 38219-07-15 מדינת ישראל נ' חג'אזי (פורסם בנבו, 19.11.2015)). באותו עניין נקבע כי: **"מבחן החשד הסביר הוא בעיקרו מבחן אובייקטיבי שבו נדרש בית המשפט להעריך את סבירות שיקול דעתו של השוטט שערך את החיפוש לשם הכרעה בשאלת חוקיות החיפוש... יישומו של מבחן זה מבוסס על נסיבותיו הפרטניות של כל מקרה ומקרה, על המידע שהיה בידי השוטט בעת עריכת החיפוש ואף על ניסיונו ושיקול דעתו המקצועיים של השוטט שערך את החיפוש".** הרף הנבחן של "החשד הסביר" הינו בהתאם לאמור בסעיפים 23 ו-13 לחוק המעצרים, ולגבי פרשנותו של מונח זה נקבע בפסיקה כי: **"...אין זה הכרחי כי חומר זה יוכל לשמש ראיה קבילה במשפט הפלילי, לכשיתברר, או ראיה בעלת משקל "לכאורי", כי אם כל מידע המצוי בידי המשטרה, אשר בכוחו לעורר חשד סביר... השאלה... תלויה, או יכול שתהיה תלויה, בנסיבות המקרה. למשל, גם טיב העבירה או העבירות שביצע החשוד בעבר יכול שתהיה לו השלכה על השאלה, אם החומר האחר המצוי בידי המשטרה די בו כדי לעורר חשד" (ב"ש 42/73 מדינת ישראל נ' פרץ, פ"ד כז(1) 499, 503-502 (1973)).** כן נקבע כי המדובר בחשד המתבסס על סמך ראיות ראשוניות בלבד, אשר אינו ניתן לכימות באמצעות נוסחאות מתמטיות, וכי **"אין נייר לקמוס ל"חשד סביר"** (ראו: בש"פ 5610/06 פדרמן נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 25.7.2006)).

13. בהתאם לאמור, בחינת השאלה האם היה קיים יסוד למעצר הינה אובייקטיבית ובמסגרתה בית המשפט מעריך את שיקול דעתו של הגורם שביצע את המעצר, בהתחשב בנסיבות הפרטניות של המקרה ובבסיס הנתונים שהיה בפני הקצין הממונה בנקודת הזמן הספציפית. יש להיזהר מפני "חוכמה שבדיעבד", וזאת על מנת שלא לרפות את ידיה של המשטרה מביצוע פעולות חקירה נדרשות בשל החשש כי כל חשוד ששוחרר ממעצר יעתור לקבלת פיצוי (ראו: מ"י (שלום נצרת) 11680-06-15 ירימי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 22.5.2016); מ"י (בימ"ש לנוער ב"ש) 25956-04-15 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 25.2.2016); מ"י (שלום חיפה) 43057-03-15 סולימאן נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 9.7.2015)).

14. אקדים ואציין כי בענייננו טרם התקבלה החלטה סופית מן הפרקליטות או מיחידת התביעות על סגירת התיק נגד המבקש. כזכור, תנאי להפעלת הסמכות לפי סעיף 38 לחוק המעצרים הוא שנגד החשוד לא הוגש כתב אישום. לא אשים את עצמי במקום הרשות שאמורה להחליט על הגשת כתב אישום, אך כדי לא למשוך את ההליך - אצא מתוך הנחה שנגד המבקש לא יוגש כתב אישום ואגש לעיצומו של עניין.

15. עיקר הראיות אשר הובילו למעצרו של הנאשם היו ידיעה מודיעינית וזיהוי של המבקש על ידי המתלוננת. על כן לא ניתן לקבוע כי לא היה כל יסוד סביר לחשד, שכן בשלב ראשוני ומוקדם זה די היה בראיות אלו כדי להקים יסוד סביר לחשד. פסיקת בית המשפט העליון הכירה בכך שאין כל פסול בביסוס החלטת מעצר על חומר מודיעיני המהווה את אחד הנדבכים למתן החלטה בשלב הראשוני של מעצר ימים לצורכי חקירה (ראו: בש"פ 2349/15

אבו בלאל נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 2.4.2015) והאסמכתאות המובאות שם). ויש להדגיש כי בענייננו מלבד הידיעה המודיעינית אשר הקימה יסוד סביר לחשד הייתה קיימת גם ראיית זיהוי הנאשם על ידי המתלוננת. ברי כי בעת ההחלטה לעצור את המבקש התקיימה גם עילת מעצר שנבעה ממסוכנותו ומן הצורך להשלים פעולות חקירה בעת שהייתו במעצר. עיון בחומר הראיות מלמד כי אין המדובר במבקש שהעולם הפלילי זר לו. המבקש הורשע בעבר בעבירות רבות מאוד הכוללות עבירות רכוש, סמים ואלימות. אין חולק כי על רקע עברו של המבקש התחדדה עילת המעצר.

16. גם בבחינת עילת הסל, המקנה פיצוי לחשוד שנעצר לשווא בשל נסיבות אחרות המצדיקות זאת, איני רואה להיעתר לבקשת המבקש. עילה זו כוללת בין היתר מקרים בהם רשות החקירה התנהלה באופן בלתי תקין כגון: אי בחינת טענת אליבי שטען, התנכלות לחשוד, מעורבות של שיקולים פסולים בהליך המעצר, השתהות בהבאתו של החשוד להארכת מעצר, או בשחרורו, וכן בחינה האם משך המעצר כשלעצמו פוגע בתחושת הצדק (ראו עניין **דבש**; מ"י (שלום ב"ש) 6233-06-15 **עלי שייך נ' מדינת ישראל תחנת באר שבע** (פורסם בנבו, 17.1.2016)). השימוש בעילה זו נועד למקרים קיצוניים בהם קיימת פגיעה בתחושת הצדק.

17. בנסיבות המקרה לא מצאתי כי מתקיימות בענייננו נסיבות אחרות המצדיקות פסיקת פיצוי. אמנם, בסופו של דבר טענת האליבי של המבקש התבררה על פי הדברים כנכונה, ומחומר החקירה עולה כי המבקש צולם בעת ביצוע העבירה במקום אחר. אך בכך אין כדי להשמיט קיומה של הצדקה למעצרו - הצדקה שהייתה קיימת ובהמשך נשמט הבסיס מתחתיה, כפי שמתרחש במקרים רבים. עיון בחומר החקירה מעלה כי המשטרה ביצעה פעולות חקירה רבות על מנת לנסות ולאתר את מבצע העבירה ובכללן תפיסת מצלמות אבטחה ממקום האירוע וממקומות אחרים, וכן בדיקת טענת האליבי של המבקש. איני מקבל גם את טענת המבקש לפיה הוא זכאי לפיצוי משום שטענת האליבי שלו לא נבדקה ביום בו נעצר. שיקול דעת רשות החקירה איזה פעולות חקירה לבצע, ומתי לבצען, שמור לה כרשות האוכפת את החוק, ואין מתפקידו של בית המשפט להורות לה באיזה אופן לערוך את החקירה ואיזו פעולות חקירה קודמת למשנתה. מטבעה של חקירה, היא מתחילה כאשר בידי המשטרה ראייה שמקימה את החשד, בהמשך מבצעת המשטרה פעולות חקירה כדי לאסוף ראיות שיש בהן כדי להביא להבהרת התמונה הקשורה במעורבות החשוד במעשה. במקרה שלפנינו, לצד הראיות שהיו בידי המשטרה, היא פעלה ואספה ראיות גם בזיקה לגרסת החשוד, ולאחר שראיות אלו נאספו מצאה להורות על שחרור החשוד. עיון בתיק החקירה מלמד כי היה בנמצא חשד סביר שהצדיק את מעצרו של המבקש ובהמשך נתערער לאור ראיות נוספות. בין לבין פעלה המשטרה בצורה סבירה ולא ניתן לומר כי קצב הפעולות שבוצעו על ידה היה בלתי סביר או בקצב לא ראוי - זאת בשים לב לכך שהמבקש שוחרר לאחר תקופת מעצר קצרה יחסית.

18. לאור האמור לעיל, אני דוחה את בקשת המבקש לפיצוי בגין מעצר שווא.

19. **המזכירות תשלח את ההחלטה לצדדים.**

תיק החקירה יוחזר למשיבה באמצעות המזכירות.

ניתנה היום, כ"ז ניסן תשע"ח, 12 אפריל 2018, בהעדר
הצדדים.